

ZÁPIS ZE SEMINÁŘE „POSILOVÁNÍ VZTAHU MEZI ŽÁKEM, RODINOU A ŠKOLOU (ZAMĚŘEN NA ŽÁKY 1. STUPNĚ)“

Datum: 19. 2. 2018

Místo: ZŠ TGM Podbořany

Přítomní: dle prezenční listiny

Cílová skupina: učitelky a učitelé 1. stupně ZŠ, žáci ZŠ, rodiče, příp. dalších organizací podílejících se na vzdělávání

Program: viz specifikace v pozvánce

Lektor: Vlasta URBANOVÁ, dříve učitelka na SOU, nyní lektorka programu Jeden svět na školách, Člověk v tísni.

V úvodu se účastníci semináře představili – řekli si jméno, pozici ve škole, odkud jsou a jak čerpají energii, když už nemohou. Dále lektorka představila program Jeden svět na školách a funkci dokumentárního filmu jako spojnice mezi žáky, rodiči a školou. Seznámila účastníky s webovými stránkami www.jsns.cz. Dále lektorka seznámila přítomné s vlastní praxí v Člověku v tísni, o. p. s. a způsob, jak se setkala s dokumentárním filmem jako tmelícím prvem vztahů mezi aktéry vzdělávání.

Následovala praktická ukázka, jak sama lektorka využívá dokumentární filmy ČVT při práci s rodiči dětí, s veřejností či s jakoukoliv skupinou, se kterou potřebuje komunikovat vztah mezi dětmi, rodinou, školou a společností jako takovou. Jednotlivé aktivity workshopu, které účastníci v rámci něho realizovali, tak byly praktickou ukázkou metod komunikace s dětmi a rodiči.

Lektorka ještě před zahájením aktivit prezentovala výše uvedený web s filmy. Na webu po zaregistrování je pod heslem Lekce databáze filmů k různým tématům souvisejícím s sociálními dovednostmi a globálními problémy světa. Lze generovat filmy podle věku. Pro 1. stupeň jsou filmy dabované, od 2. stupně jsou v originálním znění s titulky pro podporu rozvoje jazykových dovedností.

Následovala aktivita, při které účastníci dostali za úkol napojit se na svoji rodinu (původní nebo současnou), namalovat stůl a rozmístit rodinu kolem stolu a rozhodnout, jakou barvu bychom přiřadili jednotlivým členům rodiny a stolu samotnému. Poté účastníci prezentovali své obrázky. Byla to ukázka techniky, jak navázat v neznámém kolektivu kontakt, jak nenásilně představit sebe a svou rodinu a jak se otevřít ostatním. Jde o stmelující prvek.

Výstup jedné z účastnic:

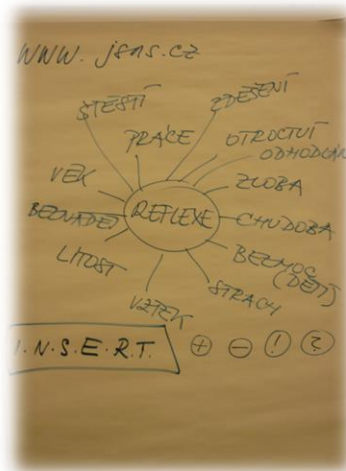
Stůl je modrý, mám modrou ráda, mám samé modré ubrusy, hodí se ke dřevu. Moji nejbližší, manžel, děti jsou bílý – bílá je barva čistoty, míru, souladu. Švagr, švagrová č. 1 jsou zelení, oba jsou ekologové a alternativci, druhý švagr modrý, protože je velmi ochotný, vstřícný a rád pracuje s kovem (modrý lesk kovu), druhá švagrová růžová, je pořád taková

holičiči v pozitivní smyslu slova, babička a děda I. – hnědí, jsou milovníci přírody, ale vztah k nim je bolavý pro mnohé nedořešené neshody, babička II. – červená, barva lásky, milující, tmelící spojující prvek, děda II. – šedivý, sebestředný, problém, ale i on má světlé chvíle, proto není černý.

Poté byl promítán film Faridulláh má dneska volno. Jednalo se o krátký dabovaný film o 11 letém chlapci z Afgánistánu, který musí dennodenně tvrdě pracovat v cihelně, aby zaplatil otcovy dluhy a uživil své sestry i otce. Kvůli tvrdé dřině nemohl chodit do školy, jeho šance na změnu jeho života byly téměř nulové. Film byl velmi emotivní.

Následovala reflexe filmu – každý účastník měl říct emoci, kterou v něm film vyvolal. Do středu flipchartu se napsala bublina reflexe a do „sluníčka“ kolem se zapisovaly jednotlivé emoce, které účastníci jmenovali. Technika umožňuje pojmenování emoce, umožňuje zamyslet se nad filmem, dává prostor slyšet názor ostatních, každý řekne svůj pocit. Metoda vyvolá zájem o druhého, děti/rodiče/účastníci diskuse slyšet, jaké pocity měl druhý, chtějí naslouchat druhému. Technika předchází konfliktům, každý má prostor k vyjádření, ukazuje, jak různě můžeme vnímat různé vyhrocené situace, učí se toleranci. Emoce lze pak vysvětlovat, diskutovat nad tématem. Metoda umožní uvědomit si, jak je skupina silná, kolik toho dohromady ví. Takovéto komentování filmu má i velký mezioborový přesah – lze diskutovat o zemi, kde se příběh odehrává (kde leží Afgánistán, jaká je to země, jakou má přírodu atd. = zeměpis), pozici osob (co se tam dělo, co je modlitba, proč je situace v zemi taková, jaká je = dějepis, občanská výchova, globální výchova atd.)

Na tuto aktivitu navazovala ukázka metody I.N.S.E.R.T. – účastníci měli ohodnotit film pomocí znamének +/- (+ pozitivno, - negativno) a interpunkčních znamének !/? (! co mne zaujalo, co jsem nevěděla, ? otázka ke shlédnutému, může být i řečnická). Metoda opět umožňuje nenásilně zmapovat postoje přítomných osob, umožňuje kolektivu uvědomit si vlastní různorodost, různorodost vnímání problémů, navázat skrz emoce kontakt mezi sebou atd. S otázkami lze pak dále pracovat. U otázek lze dohledávat informace, zjišťovat, kolik co stojí, proč je v dané zemi taková situace atd., vznikne malý školní projekt ...

Výstup jedné z účastnic:

+ Děti neztrácely v těžkých podmínkách schopnost radovat se, krásný byl vztah mezi nimi. – Velmi smutný až odporný přístup otce, který sám nepracoval a děti používal jako nástroj. ! Zaujala mne krajina, která je tak industriální, špinavá, šedá, smutná ... ? Jak se takové věci mohou dít ve světě 21. století? Jak můžeme takové věci dopustit?

Během realizace obou aktivit se mezi účastníky rozpoutala vášnivá diskuse ohledně Faridulláhovy situace a protože i obě aktivity byly velmi emotivní a účastníci zažili skutečně emočně vypjaté chvíle, lektorka umožnila přítomným shlédnout epilog k filmu. Faridulláhovi se nakonec podařilo za pomoci dětí z Dánska a Česka, které s filmem pracovaly, vymanit se ze svého zdánlivě neměnného osudu, zříditi si autodílnu a chodit do školy.

Epilog filmu lektorka využila k prezentaci dalších metod, jak pracovat s neznámou rodinou metodami, které tuto práci vůbec umožní.

Následovalo hodnocení rodiny jinou metodou – účastníci měli pomocí barvy, zvířete, rostliny, grafického symbolu, 5 pojmů a hračky popsat svůj dojem z rodiny, která byla středobodem dokumentu, měli pospat svůj dojem z toho, jak jejich osud dopadl. Účastníci vysvětlovali, proč zvolili dané symboly. Skupině se přitom opět odhalil způsob vnímání druhých, jejich emoce, city, opět to umožnilo skupinu stmelit.

Po shlédnutí dalších spotů jsme si vyzkoušeli metodu pětířádek. Jedná se o sestavení pětířádkové básně, která popíše sledovaný film (subjekt/událost/čin atd.) – první řádek představovalo jedno podstatné jméno (co, kdo), na druhý řádek přišla 2 přídavná jména (jaký, čím), třetí řádek tvořila 3 slovesa (co dělá), 4. řádek věta o 4 slovech, 5. řádek podstatné jméno.

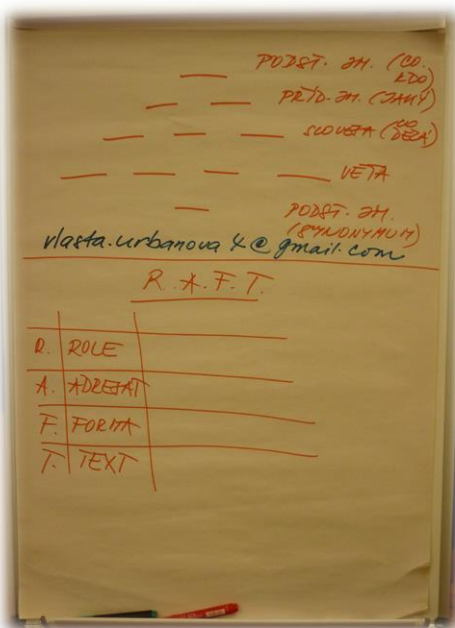
Výstup jedné z účastnic:

Oči. Smutné, hluboké. Hněvají se, zoufají, doufají, že všechno bude jiné. Víra.

Následovala metoda R. A. F. T. – metoda, kterou jakoby píšeme dopis některému z aktérů filmu, nebo někomu dalšímu, kdo film tvořil, kdo s ním pracuje, politikům atd. – R role (za koho budu psát dopis), A adresát (komu ten dopis budu psát), F forma (bude to dopis, SMS, plakát, výkřik, román ...), T samotný text:

Výstup jedné z účastnic:

R: Otec píše Faridulláhovi, A. Faridulláh, F: SMS, T: Jsi silnější než já. Já nedokázal změnit svůj osud, tys' změnil osud nás všech. Děkuj Bohu, že Ti přivedl do cesty správné lidi. A odpusť mi. Táta.

Prezentované metody byly všechny opět velmi emotivní, došlo i na slzy, na chvíle dojetí, smutku, spravedlivého rozčilení ... Na skupině tak lektorka přímo fyzicky demonstrovala, jak dokumenty Člověka v tísní na téma zdánlivě nesouvisející s kolektivem dokáží v kolektivu zbourat zdi, odstranit, předsudky, vytvořit přátelskou, emočně propojenou atmosféru.

Seminář přítomné velmi zaujal a vyžádaly si další vzdělávání v tématu. Přítomné především zajímala možnost, kde získat trénink v metodách, které jim lektorka prezentovala, ve facilitaci kolektivu, ve správných metodách komunikace. Bylo dohodnuto, že realizátor MAP se pokusí zorganizovat seminář, kde by byla metodologii věnována zvýšená pozornost.

Zapsala:
Zdenka Lněničková
výkonný manažer MAP ORP Podbořany